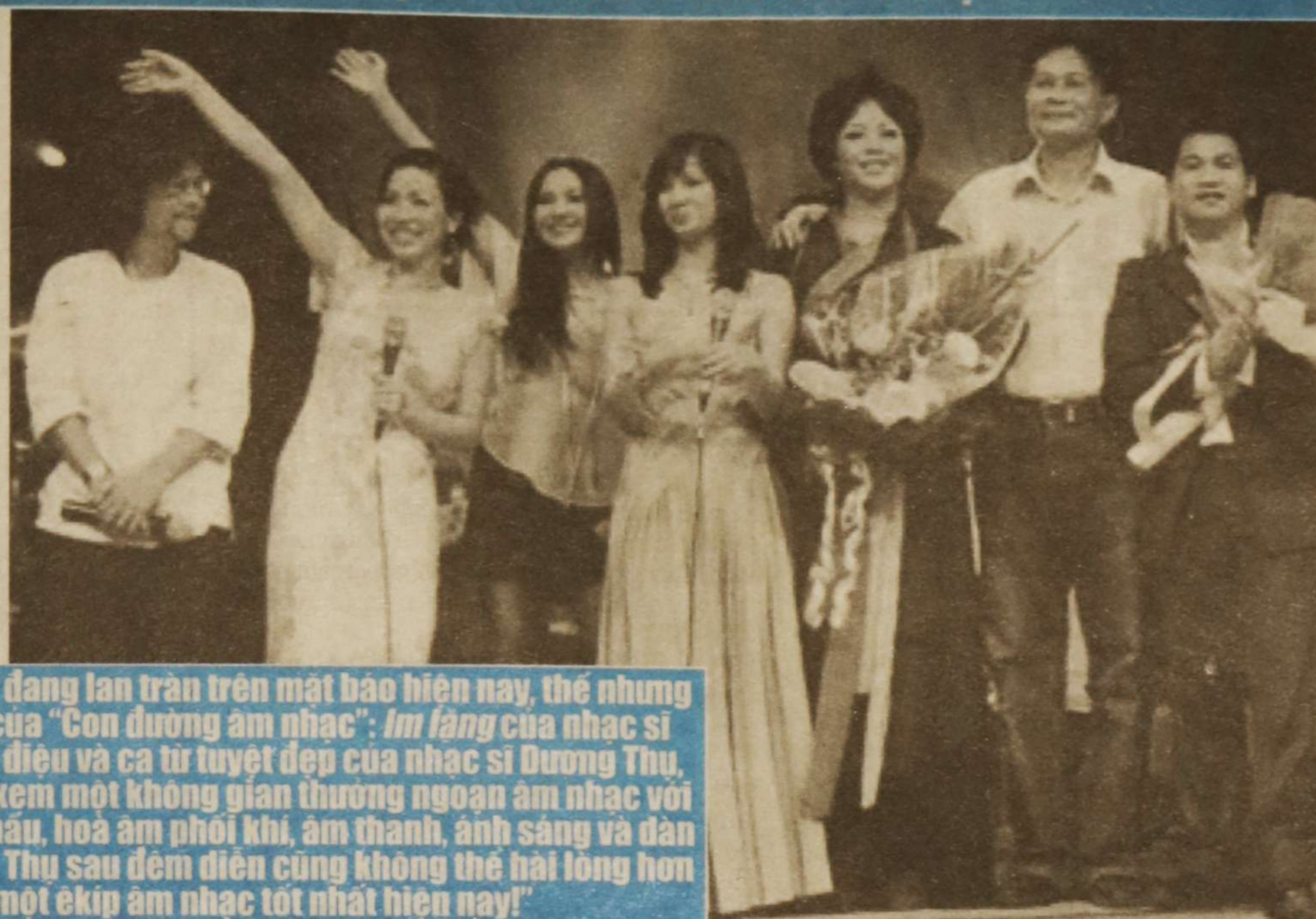

CON ĐƯỜNG ÂM NHẠC SỐ 2: IM LẶNG CỦA DƯƠNG THỤ

Sự bùng phá của những elite (*)

Có thể từ bài này khiến bạn đọc dị ứng về sự lạm dụng mỹ từ đang lan tràn trên mặt báo hiện nay, thế nhưng hầu hết những người có mặt thưởng thức show diễn thứ 2 của "Con đường âm nhạc": Im lặng của nhạc sĩ Dương Thu đều ít nhiều đồng tình về điều này. Trên nền giai điệu và ca từ tuyệt đẹp của nhạc sĩ Dương Thu, ekip thực hiện chương trình đã đem đến cho người nghe và xem một không gian thưởng ngoạn âm nhạc với nhiều bùng phá bất ngờ, từ ý tưởng kịch bản, đạo diễn sân khấu, hoà âm phối khí, âm thanh, ánh sáng và dàn ca sĩ biểu diễn thực sự có đẳng cấp. Bản thân nhạc sĩ Dương Thu sau đêm diễn cũng không thể hài lòng hơn thế với lời nhận xét ngắn gọn và súc tích: "Đây là một ekip âm nhạc tốt nhất hiện nay!"

Ba màu của Dương Thu

20 ca khúc được chọn để trình diễn trong đêm nhạc từ khoảng hơn 50 ca khúc đã công bố với công chúng là một phác thảo khá trọn vẹn chân dung âm nhạc của nhạc sĩ Dương Thu. Hơn 40 năm làm nghề với nhiều ưu tư và khắc khoải về việc xây dựng một nền âm nhạc đương đại Việt có bản sắc với từng ấy ca khúc có thể là hơi ít, nhưng như Dương Thu nói "quý hồ tinh bất quý hồ đa". 20 ca khúc trong đêm diễn là những "quý hồ tinh" như thế. Chúng gắn liền với từng giai đoạn trong cuộc đời có nhiều biến chuyển của nhạc sĩ và phản ánh khá đúng những tự sự nội tâm của ông. Những *Bóng tối ly cà phê*, *Điều buồn ơi, Im lặng...* là những nỗi niềm khắc khoải, sự phân vân, mơ hồ hay sự hoài nghi về bản thân, về cuộc sống. *"Bóng tối đen như ly cà phê, bóng tối trắng như ly cà phê. Tôi uống từng ngụm nhỏ bóng tối, từng ngụm nhỏ bóng tối. Để biết em không bao giờ trở lại"* (*Bóng tối ly cà phê*) hay *"Chỉ còn câu hát thảng năm trên trụi. Chỉ còn rượu đắng nhấp môi làm lại. Con sông quê hương bao nhịp cầu gãy đổ. Cánh cò không bay thôi đành nằm trên cỏ. Điều buồn ơi..."* (*Điều buồn ơi*) nghe như những tiếng thở dài, như sự cô đơn, tiều tụy của những tháng ngày buồn. Dương Thu từng nói ông có những năm tháng rất buồn và thất bại trong cuộc sống. Những năm tháng vì lý lịch bản thân mà không được học Nhạc viện và bị đẩy lên Tuyên Quang dạy học. Một buổi dạy học, một buổi "chấn trâu cắt cỏ" là những tháng ngày ông sống với nỗi buồn u tối chỉ biết trải lòng với thiên nhiên, cây cỏ. Bản thân Dương Thu trong cuộc đời cũng có những người bạn văn nghệ lớn, từ những nghệ sĩ lớp trước như Trần Dần, Lê Đạt, Dương Tường, Nguyễn Xuân Khánh, Bùi Ngọc Tấn, Châu Diên,

... hay những người bạn cùng thời như Trần Tiên, Nguyễn Cường, Phó Đức Phương, Bằng Việt... Những người nghệ sĩ, những tài năng thực sự ấy của văn nghệ cũng gặp khá nhiều những biến cố và lăm nôi trăn chuyên trong cuộc đời vì những lý do thời cuộc và cũng vì điều đó mà họ sống với nhau đầy thấu hiểu, chân tình và có nhiều đồng cảm trong nghệ thuật. (Như sự tình nguyện "đứng về phe nước mất" của Dương Tường được xem như một tuyên ngôn nghệ thuật của ông sau này.) Và cũng sống trong thời ấy, có những người bạn lớn như thế nên những giai điệu, ca từ của Dương Thu mang nhiều nỗi buồn và sự cô đơn. Dù vậy đó là nỗi buồn và sự cô đơn của những tâm hồn đẹp chứ không phải sự bị lụy hay thoát ly hiện thực...

Từ "màu đen" của giai đoạn đầu, âm nhạc của Dương Thu chuyển qua "màu đỏ" trữ tình, nồng nàn với những ca khúc viết về tình yêu như *Văn hát lời tình yêu*, *Cho em một ngày*, *Bay vào ngày xanh*, *Hơi thở mùa xuân*, *Bài hát ru cho anh*, *Hoạ mi hát trong mưa*, *Gọi anh...* Một điều khá đặc biệt là trong những ca khúc này, Dương Thu như viết hộ cho nỗi lòng của những cô gái, những người phụ nữ đang yêu. Vẫn rất nữ tính, đáng yêu mà quá đôi mãnh liệt và chủ động - âm nhạc của Dương Thu giai đoạn này xem ra cũng mang màu sắc "nữ quyền" lắm. Và với sự thể hiện nồng nàn đầy cảm xúc của Hồng Nhung, Thanh Lam, Mỹ Linh trong những năm giữa thập niên 90 đã đưa tên tuổi của họ thực sự thăng hoa trong thời điểm phát triển mạnh mẽ nhất của nhạc trẻ Việt Nam.

Dương Thu kể, sau nhiều năm dịch chuyển, làm đủ thứ nghề kiếm sống mà vẫn quá vất vả và kết quả không như mong muốn, đầu những năm 90, ông đã từng về Tiên Du, Bắc Ninh mua một khu vườn ở dưới

Núi Chè để "ở ẩn", như lời trong ca khúc *Trở về* mà ông viết *"Bàn chân em phân vân không muốn bước. Về đâu em quanh ta những ngã ba. Hời gió con đường trở về. Hời nắng con đường trở về. Hời mây bay, mây bay ngân nga nơi xanh thẳm..."*. Nhưng đúng vào lúc ấy, Hồng Nhung đã kéo ông trở lại khi những ca khúc của ông do cô trình diễn đang rất được yêu thích tại TP HCM... Sự thành công muộn màng so với những gì mà Dương Thu có.

Và càng lớn tuổi, càng về già, khi đã thấu hiểu mọi sự ở đời, âm nhạc Dương Thu một lần nữa "dịch chuyển" để trở về với những gì trong trẻo nhất, thuần khiết nhất và "an nhiên tự tại" nhất của nội tâm. Điều này được ông thể hiện khá trọn vẹn trong những ca khúc như *Tháng tư về*, *Để tôi lắng nghe*, *Tiếng mưa để lại*, *Giọt sương...* Màu của thiên nhiên, cây cỏ như hoà quyện với một thể giới nội tâm thư thái, yên lành, tĩnh tại khiến âm nhạc và ca từ của ông giai đoạn "màu xanh" này rất đơn giản, thuần khiết với những quan sát rất tinh tế...

Sự bùng phá của

những elite trẻ

"Chất liệu" của Dương Thu với sự đa sắc màu trong âm nhạc rất dễ cho những người thực hiện làm một chương trình an toàn với những ca khúc "the best of Dương Thu", nhưng họ từ chối cách làm việc dễ dãi và tư duy cũ đó. Và cũng vì trẻ nên họ thích thách đố chính mình cho dù có thể họ chưa hiểu hết chân dung mà họ phác họa. Từ chuyện tác giả kịch bản Chu Minh Vũ (PV SVVN) lôi một ca khúc mang âm hưởng dân gian mà chính bản thân Dương Thu cũng đã "quên khuấy" đi như *Bóng dáng miền quê* (tên trước đây là *Văn ngày xưa, ngày xưa*) để dàn dựng lại với giọng ca quan họ của Thuý Hương gây nên một bất ngờ thú vị. Đến việc đưa ca sĩ "nhạc đỏ" Trọng Tấn hát song ca với đàn chị Thanh Lam ca khúc nhiều tự sự với âm nhạc rất cao trào như *Gọi anh* đem đến những giây phút thăng hoa âm nhạc thực sự. Bên cạnh ba đàn chị rất bản lĩnh và là những giọng ca ruột của Dương Thu như Thanh Lam, Hồng Nhung, Mỹ Linh là ba giọng ca trẻ đang là kỳ vọng của nhạc trẻ như Tùng Dương,

Khánh Linh, Lê Hiếu làm nên một cuộc "hội ngộ anh tài" và như hé lộ một bước chuyển, một sự kế thừa của những giọng ca có đẳng cấp. Các ý tưởng kịch bản đều được thực hiện khá táo bạo và hơn một lần gây bất ngờ như màn hát "underground" của Thuý Hương và Mỹ Linh với ca khúc *Tháng tư về* (một màn biểu diễn toàn vẹn với hiệu quả ánh sáng sân khấu quá đẹp). Và đặc biệt là đoạn kết với "liền khúc diva" gắn liền với tên tuổi của từng người như *Nghe mưa* (Mỹ Linh), *Tiếng sóng biển* (Hồng Nhung), *Cho em một ngày* (Thanh Lam) và đạt đến cao trào với màn hợp ca *Bay vào ngày xanh* của ba giọng ca "cao ngất ngưỡng".

Thành công của show nhạc này tất nhiên không thể không kể đến hiệu quả của âm thanh và ánh sáng. Sân khấu giản dị nhưng ấm cúng và có thẩm mỹ với phần nền là những đóa sen vàng (được thực hiện rất kỹ công của hoạ sĩ Nguyễn Quang Đức, dát quỳ bạc trên nền lụa). Hệ thống ánh sáng được xử lý tinh tế và rất hợp lý. Đặc biệt nữa là ekip thực hiện âm nhạc (Quốc Trung phối khí 2/3 ca khúc trong chương trình, còn lại là Anh Quân và Huy Tuấn) xứng đáng là những elite hiện nay của nhạc Việt. Và cuối cùng là đạo diễn Việt Tú, một kẻ "trẻ người nhưng rất... gan dạ" khi thực hiện quá nhiều cú liều hiệu quả. Ba clip *Im lặng*, *Via hè* và *Ký ức* đều được thực hiện với một tư duy khá hiện đại (cho dù đôi khi bị rơi vào... minh họa trực quan), hình ảnh có ngôn ngữ khá lạ và hơi trừu tượng.

Một sự bùng phá của những elite, cần nhắc lại lần nữa. Nhưng mong rằng họ không chỉ thể hiện ở trong một chương trình của Dương Thu. Con đường âm nhạc còn dài, bạn vẫn muốn đồng hành cùng họ chứ?

LÊ HỒNG LÂM

(*): Tinh hoa